

TARK JA TEGUS
EESTI^{leaf}2035

***Ideed ja ettepanekud suvel 2019 toimunud
haridusstrateegia ja Eesti 2035
avalikelt aruteludelt***

Tatjana Kiilo
17.09.2019

Avalikud arutelud juulis-augustis 2019

Kuressaares, Türil, Valgas, Rakveres koostöös Eesti Kultuuri Kojaga

Eesmärk:

- Anda võimalus kaasa rääkida neile, kes strateegia töörühmades esindatud organisatsioonidesse ei kuulu.
- Saada kindlust, et kõige olulisemad teemad saavad strateegiaprotsessis tähelepanu.

Osalejad: kokku **120 peamiselt haridusringkondade esindajat** nii avalikust kui erasektorist

- koolijuhid, koolide õppe- ja arendusjuhid, õpetajad;
- lasteaedade juhid ja lasteaiaõpetajad;
- huvihariduse esindajad;
- koolipidajate (kohalike omavalitsuste) esindajad (haridusspetsialistid, poliitikud);
- lapsevanemad;
- teadlased, ülikoolide õppejõud;
- täiskasvanukoolitajad, sotsiaaltöötajad;
- ettevõtlusvaldkonna edendajad riigi ja kohalikult tasandilt.

Olulisimad teadmised, oskused, väärtused, hoiakud, omadused

Teadmised: aineteadmised, teadmised inimese (õppija), **ühiskonna** ja **kultuuri kohta** (teadlikkus tervikust, maailmast, endast ja oma vajadustest), eri valdkondade **seostamine**, **eri kultuuride mõistmine**, **keskkonnateadlikkus**, **teadlikkus oma mõjust** (põhjus – tagajärg, lokaalne – globaalne).

Oskused: kriitiline mõtlemisoskus, oskus omandatud teadmisi kasutada, praktilised oskused, **õpioskused**, loov mõtlemine, infokirjaoskus, digioskused, võõrkeelteoskus.

Koostööoskused, empaatia, üksteisega arvestamine.

Eneseanalüüs- ja regulatsioon (sh vaimse ja füüsilise tervise hoidmine), **enesedistsipliin**, **eneseväljendus**.

Väärtused ja hoiakud: vastutus, sallivus, keskkonnast hoolimine, valmisolek muutusteks ja elukestvaks õppeks, positiivne eluhoiak, erinevuste ja eri kultuuride aktsepteerimine ning omakultuuri hoidmine, väärikus.

Isiksuseomadused: ausus (mille eelduseks on **julgus** end väljendada), **vastutus** ja kohusetunne, **loovus** seotuna kõigi teadmistega ja keerukate olukordadega toimetulekul), empaatia, positiivne minapilt, ettevõtlikkus, avatus, järjekindlus, **elurõõm**, õnnelikkus.

Tugevused, mida säilitada ja edasi arendada

- **Hariduse väärtustamist Eesti ühiskonnas**
- **Eestikeelset haridust alates alusharidusest kuni kraadiõppeni**, mis ei välista võõrkeelte õppimise vajadust
- **Õpetaja vabadust otsustada, kuidas õppetööd läbi viia**
- **Hariduse kättesaadavust** sõltumata vanusest ja sotsiaalmajanduslikust staatusest (tasuta õpe)
- **Haridust kodukoha lähedal**
- **Huviharidust** ja riigipoolset toetust KOVile selleks
- **Vaimset töövõimet toetavat haridust**
- **Erinevate pedagoogikate rakendamise võimalust, eri koolitüüpe**
- **Õpetajate toetamise ja tunnustamise programme, õpetajate täiendõpet**
- **Koolide ja ettevõtete koostööd**

Olulisemad muudatused õpetajatöö vaates

- Reformida **õpetajaharidust**, et anda **ettevalmistus ka üldpädevuste õpetamiseks**
- **Vähendada õpetaja koormust**
- Reformida kaasava hariduse korraldust, et õpetajal oleks aega andekate ja tavaliste õppijate jaoks
- **Teaduspõhine hariduskäsitlus**, sh õppekavade, õpetajakoolituse õppekavade, õppevara puhul
- **Pikaajaline täiendkoolitus teadmiste süvendamiseks**
- **Õpetajatele toetusvõrgustik: kovichiooni ja supervisiooni kohtumised ning didaktiline tugi** (kõigile noortele, aga võimalusena kõigile õpetajatele)
- **Teiste erialade inimestele koolitamine**
- **Õpetaja väärtustamine, sh õiglase palgaga** (ja seeläbi ka rohkem mehi kooli)
- Taastada õpetajate karjäärimudel (enam kui kutsekvalifikatsiooni tasemed)
- Õpetajale vaba enesetäiendusaasta 7-8 aasta järel

Poliitikasoovitused: hariduskorraldus

- Õppekavade mahu vähendamine, ainekavade **lõimimine** ja lõimitud lähenemist toetava õppevara loomine
- **Üldoskuste** arendamine
- **Vanemluse** koolitused
- **Vaimse tervise** fookusse tõstmine
- Tugi koolidele (nõustamine), koolide kogukondlikkus ja kogukonnakoolide teke, eri tüüpi pedagoogikatel põhinevad koolid
- Haridustasemete / -asutuste vaheliste barjääride eemaldamine, sh formaal- ja mitteformaalhariduse lõimimine
- Regionaalse rakenduskõrghariduse toetamine
- Vähendada rühmade ja klasside suurust
- Jõustada ja levitada Eestis toimivaid häid praktikaid riiklike mehhanismide abil
- Levitada haridusvaldkonna uuemate uuringute ja analüüside tulemusi (haridusajakiri)

Eesti 2035 6 arutelu juunis 2019 kõigi elualade inimestega

- **Rohkem rõhku eluoskuste, õpioskuste ja loovuse arendamisele**
- **Populariseerida õpetajaametit**, haridusvaldkonda noorte tugevate tegijate toomine
- **Ühtlustada kutse- ja keskharidus**. Igale keskkoolilõpetajale tööalased oskused.
- Soodustada **haridustasemete- ja koolidevahelist lõimumist**
- **Suurendada paindlikkust**: lubada erinevat tüüpi koole ja õpetamismudeleid. Õpetajad olgu liikuvad. Kool ei tähenda koolimaja. Võimaldada võtta erinevaid kursuseid erinevates kohtades lähtuvalt inimese vajadustest ja huvist. Rakendada **kooliampsude** süsteemi.
- **Soodustada täiskasvanute enesetäiendamist**. Efektiivne ümberõpe – kindla aja jooksul teatud tase. Tehnoülevaatus kutseõppes, võimalus ennast täiendada ja uute teadmistega kurssi viia. Kolmas puhkepäev õppimiseks ja enesetäiendamiseks. Tasuta huviharidus kõigile ja igas vanuses.
- Rakendada **21. sajandi kooli**, kus andmete ja tausta põhjal soovitatakse kursusi ja täiendõpet.
- Minna üle täielikult **eestikeelsele** haridusele. Arendada eesti keelt. **Võõrkeelte** õpe kohustuslikuks esimesest klassist.
- Siduda hariduse **rahastamismudel tulemustega**.